

Kayıtlı İhracatçı Sistemi (REX)

Türkiye İhracatçılar Meclisinden (TİM) alınan bir yazıda, T.C. Ticaret Bakanlığından alınan bir yazıya atıfla, son dönemde Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğüne intikal eden çeşitli taleplerden; Türkiye - Birleşik Krallık Serbest Ticaret Anlaşması (STA) kapsamında Birleşik Krallığa ihracat yapmak isteyen firmaların kayıtlı ihracatçı (REX) numarası almak üzere Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüklerine başvurdukları belirtilmektedir.

Yazıda devamla, 26 Aralık 2018 tarihli ve 30637 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2018/501 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi kapsamında tercihli rejimden yararlanacak eşya için düzenlenecek menşe beyanı ve REX uygulamasına ilişkin olarak mevzuat altyapısı oluşturulmuştur. Aynı zamanda, Gümrük Genel Tebliği (Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi) (Seri No:5) ile REX sisteminin ülkemizde nasıl tatbik edileceğine ilişkin uygulama hükümleri belirlendiği ifade edilmektedir.

Anılan mevzuatın incelenmesinden de anlaşılacağı üzere; Türkiye'de yerleşik ihracatçılar yalnızca, 2018/501 sayılı Karar'ın 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde belirtildiği şekilde, mer'i İthalat Rejimi Kararı Ek-1'inde belirtilen faydalanan ülkeler menşeli ürünleri Avrupa Birliğine göndermek amacıyla REX menşe beyanı düzenleyebilmektedirler. Bu çerçevede, ülkemizde yerleşik ihracatçılar bakımından REX sisteminin uygulama alanı oldukça sınırlı olup, mevcut durumda esas olarak Türkiye'nin GTS kapsamında tek taraflı taviz tanıdığı "faydalanan ülkeler"deki ihracatçıların ülkemize yönelik ihracatlarında kullandıkları bir sistem olduğundan bahsedilmektedir.

Öte yandan, Türkiye - Birleşik Krallık STA kapsamında Birleşik Krallığa yapılacak ihracatlarda; 30 Mayıs 2021 tarihli ve 31496 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye-Birleşik Krallık Ortak Komitesinin Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşması Eki Menşe Protokolünü Değiştiren 15/3/2021 tarihli ve 2/2021 Sayılı Kararı Kapsamı Ticarete Eşyanın Tercihli Menşesinin Tespiti Hakkında Yönetmeliğin Ek-4'ünde yer alan "menşe beyanı" düzenlenmesi gerekmektedir. Söz konusu menşe beyanı metni üzerine REX numarası girilmesi şeklinde bir uygulama söz konusu olmadığı ifade edilmektedir.

Avrupa Birliği (AB) ile Birleşik Krallık arasındaki Ticaret ve İşbirliği Anlaşması'na göre; AB'de yerleşik olup, Birleşik Krallığa AB-Birleşik Krallık Ticaret ve İşbirliği Anlaşması kapsamında ihracat yapacak ihracatçıların söz konusu anlaşmanın Ek-7'sinde yer alan menşe beyanı metnine REX numaralarını girmeleri gerektiği bilinmektedir. Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğüne yapılan taleplerin de AB ile Birleşik Krallık arasındaki bu özel düzenlemeden kaynaklandığı düşünüldüğü belirtilmektedir.